

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Інститут філології

Кафедра історії та стилістики української мови

«Затверджую»

Директор Інституту _____ проф. Семенюк Г.Ф.

Викладач – д. філол. н., доц. Ніка О.І.

**ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ ДЛЯ АСПРАНТІВ
ЛІНГВОСЕМІОТИКА ЯК РЕКОНСТРУКЦІЯ
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ**

(спеціальність 10.02.01 – українська мова)

Загальна кількість годин – 10 год., 2-ий семестр

Затверджено

на засіданні кафедри

історії та стилістики української мови

Протокол № 7 від 11 березня 2013 р.

Зав. кафедри _____ ***проф. Шевченко Л.І.***

Затверджено

Вченою радою Інституту філології

Протокол № 8 від 26 березня 2013 р.

Директор Інституту філології

_____ ***проф. Семенюк Г.Ф.***

Київ-2013

ТЕМАТИЧНО-ЗМІСТОВА ЧАСТИНА КУРСУ

№	Змістова частина курсу	Кількість лекційних годин
1	Вступ. Основні поняття курсу. Напрямки розвитку семіотики. Основна література з теми. Історичний аспект розвитку лінгвосеміотики як наукового інтердисциплінарного напрямку Основи лінгвосеміотики культури: ідеї, аспекти вивчення, постаті, тексти в українському і зарубіжному мовознавстві. Методи і принципи лінгвосеміотичних досліджень Лінгвосеміотика і лінгвокультурологія: спільні і диференційні ознаки	2
2	Лінгвосеміотичний підхід до реконструктивного вивчення історико-культурних, когнітивних, мовних і мовленнєвих процесів. Семіотика історії Основні поняття і процедури лінгвістичного аналізу семіотики культури в історичній площині дослідження (на основі праць Ю. Лотмана і Б. Успенського, У. Еко)	2
3.	Лінгвосеміотика української культури середньовіччя Пізнє середньовіччя: лінгвістичні дослідження і семіотика культури Лінгвосеміотика української культури Реформації	2
4.	Лінгвосеміотика українського бароко Особливості семіозису. Семіотика і поняття тексту. Семіотика тексту і семіотика дискурсу	2
5.	«Культурний вибух» і «межа» у семіосферіЮ. Лотмана Семіотика культури і людина в історії Сприйняття часу як семіотична проблема Перспективи дослідження лінгвосеміотики української культури Творча робота.	2

Література

1. Вендина Т.И. Средневековый человек в зеркале старославянского языка / Т.И. Вендина. – М.: Индрик, 2002. – 336 с.
2. Гоффле Ж. Средневековый мир воображаемого: пер. с фр. ; общ. ред. С.К. Цатуровой. – М.: Прогресс, 2001. – 440 с.
3. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры / А.Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1984. – 350 с.
4. Гуревич А.Я. Индивид и социум на средневековом Западе. – М. : РОССПЭН, 2005. – 422 с. – (Российские пропилеи).
5. Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства / А.Я. Гуревич. – М. : Искусство, 1990. – 396 с.
6. Гуревич А. Еще несколько замечаний к дискуссии о личности и индивидуальности в истории культуры / А. Гуревич // Одиссей. Человек в истории. Личность и общество. – М. : Наука, 1990. – С.76–89.
7. Иванов Вяч. Вс. О взаимоотношении динамического исследования эволюции языка, текста, культуры / Вяч. Вс. Иванов // Исследования по структуре текста / Отв. ред. Т.В. Цивьян. – М. : Наука, 1987. – С. 5–27.
8. Иванов Вяч. Вс. Избранные труды по семиотике и истории культуры / Вяч. Вс. Иванов. – М.: Языки русской культуры, 2000. – Т. 2. – 880 с. – (Язык. Семиотика. Культура).
9. Крымский С.Б. Эпистемология культуры. Введение в обобщенную теорию познания / С.Б. Крымский, Б.А. Парахонский, В.М. Мейзерский. – К.: Наукова думка, 1993. – 216 с.
10. Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф / А.Ф. Лосев. – М.: Изд-во МГУ им. М.В. Ломоносова, 1982. – 480 с.
11. Лотман Ю.М. Исторические закономерности и структура текста / Ю.М. Лотман // Лотман Ю.М. Внутримыслящих миров. Человек – семиосфера – история / Ю.М. Лотман. – М.: Языки русской культуры, 1996. – 464 с.
12. Лотман Ю.М. Семиосфера. Понятие границы / Ю.М. Лотман // Лотман Ю.М. Внутримыслящих миров : человек – текст – семиосфера – история / Ю.М. Лотман. – М.: Языки русской культуры, 1996. – С. 175–192.

- 13.Лотман Ю.М. Семиотикакультуры и понятиятекста [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.durov.com/literature1/lotman-92b.htm>.
- 14.Лотман Ю.М. Семиосфера / Ю.М. Лотман. – СПб. : Искусство, 2000. – 704 с.
- 15.Мечковская Н.Б. Язык и религия : пособие для студ. гум. вузов / Н.Б. Мечковская. – М. : ФАИР, 1998. – 352 с.
- 16.Миловидов В.А. От семиотикитекста к семиотикедискурса : пособие по спецкурсу / В.А. Миловидов ; Тверскойгос. ун-т; Ин-т„Открытоеобщество” (Фонд Сороса). Россия. – Тверь, 2000. – 93с.
- 17.Нічик В.М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – початок XVII ст.) / В.М. Нічик, В.Д. Литвинов, Я.М. Стратій. – К. : Наукова думка, 1990. – 382 с.
- 18.Панченко А.М. Русская культура в канун петровских реформ / А.М. Панченко //Из истории русской культуры. – М. : Языки русской культуры, 1996. – Т. 3. – С. 11–261.
- 19.Парахонский Б.А. Стиль мышления. Философский аспект анализа стиля в сфере языка, культуры и познания / Б.А. Парахонский. – К. :Наукова думка, 1982. – 119 с.
- 20.Парахонский Б.А. Структуры „говорения” в античном и средневековом сознании / Б.А. Парахонский // Отечественная философская мысль XI – XVII веков и греческая культура : [сб. научн. тр.] / АН Украины. Ин-т философии. – К. :Наукова думка, 1991. – С. 138–147.
- 21.Пелешенко Ю.В. Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII – XV ст.): джерела. Система жанрів. Духовні інтенції / Ю.В. Пелешенко. – К.: Фоліант, 2004. – 423 с.
- 22.Прот. Флоровский Г. Встреча сЗападом / Прот. Г. Флоровский // Из истории русской культуры. – М. : Языки русской культуры, 1996. – Т. 3. – С. 265–345.
- 23.Собуцький М.А. Мовно-культурний простір західноєвропейського середньовіччя / М.А. Собуцький. – К. : Ін-т історії України НАН України, 1997. – 208 с.

24. Степанов Ю.С. В трехмерном пространстве языка. Семиотические проблемы лингвистики, философии, искусства / Ю.С. Степанов. – М. : Наука, 1985. – 336 с.

25. Україна XVII століття: суспільство, філософія, культура. Зб. на пошану пам'яті професора Валерії Михайлівни Нічик/ Нац. ун-т „Києво-Могилянська академія”. – К. : Критика, 2005. – 584 с.

26. Українські гуманісти епохи Відродження кінця XV – початку XVII ст. : антологія : у 2 ч. – К. : Основи, 1995. – Ч. 1. – 432 с.; Ч. 2. – 432 с.

27. Успенский Б.А. Роль дуальных моделей в динамике русской культуры (до конца XVII века) / Б.А. Успенский, Ю.М. Лотман // Успенский Б.А. Избранные труды: в 3 т. / Б.А. Успенский. – 2-е изд. испр. и доп. – М.: Языки русской культуры, 1996. – Т. 1. – С. 338–380.

28. Успенский Б.А. Вмestовведения. История и семиотика. Восприятие времени как семиотическая проблема / Б.А. Успенский // Успенский Б.А. Этюды о русской истории / Б.А. Успенский. – СПб.: Азбука, 2002. – С. 9–76.

29. Успенский Б.А. Раскол и культурный конфликт XVII века / Б.А. Успенский // Успенский Б.А. Этюды о русской истории / Б.А. Успенский. – СПб.: Азбука, 2002. – С. 313–360.

30. Успенский Б.А. Ego Loguens: Язык и коммуникационное пространство / Б.А. Успенский. – М.: Российский гос. гуманитарный ун-т, 2007. – 320 с.

31. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Й. Хейзинга. – М. : Наука, 1988. – 540 с.

32. Хейзинга Й. Homo Ludens. Статьи по истории культуры / Й. Хейзинга ; сост., переводчик и автор вступ. ст. Д.В. Сильвестров; коммент. Д.Э. Харитоновича. – М. : Прогресс Традиция, 1997. – 416 с.

33. Эко У. Vertigo. Круговорот образов, понятий, предметов. – Слово, 2009. – 406 с.